

HOTĂRÂREA CURȚII (camera a doua)

14 octombrie 2010 *

În cauza C-16/09,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de Bundesfinanzhof (Germania), prin decizia din 30 octombrie 2008, primită de Curte la 15 ianuarie 2009, în procedura

Gudrun Schwemmer

împotriva

Agentur für Arbeit Villingen-Schwenningen – Familienkasse,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul J.N. Cunha Rodrigues, președinte de cameră, domnii A. Arabadjiev, A. Rosas, A. Ó Caoimh (raportor) și doamna P. Lindh, judecători,

* Limba de procedură: germana.

avocat general: domnul J. Mazák,
grefier: domnul K. Malacek, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 10 februarie 2010,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru doamna Schwemmer, de R. Romeyko, Rechtsanwalt;
- pentru guvernul german, de domnii J. Möller și C. Blaschke, în calitate de agenți;
- pentru guvernul lituanian, de doamna E. Matulionytė, în calitate de agent;
- pentru guvernul austriac, de domnul E. Riedl, în calitate de agent;
- pentru Comisia Europeană, de domnul V. Kreuzschitz, în calitate de agent,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 15 aprilie 2010,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 76 din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați și cu familiile acestora care se deplasează în cadrul Comunității, precum și a articolului 10 din Regulamentul (CEE) nr. 574/72 al Consiliului din 21 martie 1972 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CEE) nr. 1408/71, în versiunea lor modificată și actualizată prin Regulamentul (CE) nr. 118/97 al Consiliului din 2 decembrie 1996 (JO 1997, L 28, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 4, p. 35), astfel cum au fost modificate prin Regulamentul (CE) nr. 647/2005 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 aprilie 2005 (JO L 117, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 7, p. 211) (denumite în continuare „Regulamentul nr. 1408/71” și, respectiv, „Regulamentul nr. 574/72”).

- 2 Această cerere a fost formulată în faza recursului într-un litigiu între doamna Schwemmer, pe de o parte, și Agentur für Arbeit Villingen-Schwenningen – Familienkasse (Agenția pentru plasarea forței de muncă Villingen-Schwenningen – Casa pentru alocații familiale, denumită în continuare „Familienkasse”), pe de altă parte, având ca obiect refuzul de a plăti persoanei în cauză prestații familiale complete în Germania, începând cu luna ianuarie 2006.

Cadrul juridic

Acordul din 1999

- 3 Acordul dintre Comunitatea europeană și statele sale membre, pe de o parte, și Confederația Elvețiană, pe de altă parte, privind libera circulație a persoanelor, semnat la Luxemburg la 21 iunie 1999 (JO 2002, L 114, p. 6, Ediție specială, 11/vol. 74, p. 97, denumit în continuare „acordul din 1999”) prevede, la articolul 8, coordonarea sistemelor de asigurări sociale.
- 4 Anexa II la acest acord, intitulată „Coordonarea sistemelor de securitate socială”, prevede la articolul 1:

„(1) Părțile contractante convin, în ceea ce privește coordonarea sistemelor de securitate socială, să aplice între ele actele comunitare la care se face trimitere, astfel cum sunt în vigoare la data semnării acordului [din 1999] și astfel cum au fost modificate de secțiunea A din prezenta anexă sau normele echivalente acestor acte.

(2) Termenii «stat membru» sau «state membre» care figurează în actele menționate la secțiunea A din prezenta anexă cuprind și Elveția pe lângă statele a căror situație este reglementată de actele comunitare relevante.”

- 5 În secțiunea A punctele 1 și 2 din anexa II la acordul din 1999 se face trimitere la Regulamentele nr. 1408/71 și, respectiv, nr. 574/72, astfel cum au fost actualizate prin mai multe acte enumerate la punctele menționate, printre care figurează, în cele din urmă, Regulamentul (CE) nr. 307/1999 al Consiliului din 8 februarie 1999 de modificare a

Regulamentului nr. 1408/71 și a Regulamentului (CEE) nr. 574/72, în vederea extinderii acestor regimuri pentru a-i include și pe studenți (JO L 38, p. 1, JO, Ediție specială, 05/vol. 5, p. 103).

Regulamentul nr. 1408/71

6 Articolul 1 din Regulamentul nr. 1408/71 prevede că, în sensul acestuia din urmă:

„(a) «lucrător salariat» și «lucrător care desfășoară o activitate independentă» înseamnă:

- (i) orice persoană care este asigurată în temeiul unei asigurări obligatorii sau facultative continue împotriva unuia sau mai multor evenimente neprevăzute corespunzătoare ramurilor unui regim de asigurări sociale care se aplică lucrătorilor salariați sau lucrătorilor care desfășoară activități independente ori printr-un regim special pentru funcționari;
- (ii) orice persoană care este asigurată, cu titlu obligatoriu, pentru unul sau mai multe riscuri acoperite de ramurile de securitate socială care fac obiectul prezentului regulament, în cadrul unui regim de securitate socială care se aplică tuturor rezidenților sau întregii populații active:
 - în cazul în care modurile de administrare sau de finanțare a regimului respectiv permit identificarea persoanei ca lucrător salariat ori lucrător care desfășoară o activitate independentă

sau

- în absența unor astfel de criterii, în cazul în care persoana este asigurată în baza unei asigurări obligatorii sau facultative continue pentru un alt risc specificat în anexa I, în cadrul unui regim pentru lucrători salariați și lucrători care desfășoară activități independente sau al unui regim prevăzut la punctul (iii) sau, în absența unui astfel de regim în statul membru respectiv, dacă se încadrează în definiția din anexa I;

[...]

- (iv) orice persoană care este asigurată cu titlu voluntar pentru unul sau mai multe riscuri acoperite de domeniile prevăzute în prezentul regulament, în cadrul unui regim de securitate socială al unui stat membru organizat pentru lucrători salariați sau lucrători care desfășoară activități independente sau pentru toți rezidenții sau pentru anumite categorii de rezidenți:

- dacă persoana respectivă desfășoară o activitate salariată sau independentă

sau

- dacă persoana respectivă a fost anterior asigurată cu titlu obligatoriu pentru același risc în cadrul unui regim pentru lucrătorii salariați sau lucrătorii care desfășoară activități independente al aceluiași stat membru;

[...]

- (f) (i) «membru de familie» înseamnă orice persoană definită sau recunoscută ca membru al familiei sau desemnată ca membru al gospodăriei de legislația în baza căreia se acordă prestațiile [...]; cu toate acestea, dacă legislațiile respective consideră ca membru al familiei sau al gospodăriei numai persoana care locuiește sub același acoperiș cu lucrătorul salariat sau persoana care desfășoară activități independente sau studentul, se apreciază că această condiție este îndeplinită dacă persoana respectivă se află, în principal, în întreținerea acestuia din urmă. [...]

[...]

[...]

- (o) «instituție competentă» înseamnă:

- (i) instituția la care persoana respectivă este asigurată la data solicitării prestației

sau

- (ii) instituția de la care persoana respectivă are dreptul sau ar avea dreptul să primească prestații dacă aceasta sau unul sau mai mulți membri de familie ai acesteia ar avea reședința pe teritoriul statului membru unde se află instituția

[...]

[...]

(q) «stat competent» înseamnă statul membru pe al cărui teritoriu se află instituția competentă

[...]

(u) (i) «prestații familiale» înseamnă toate prestațiile în natură sau în numerar menite să acopere cheltuielile familiale în temeiul dispozițiilor articolului 4 alineatul (1) litera (h) [...]

(ii) «indemnizații familiale» înseamnă prestațiile periodice în numerar acordate exclusiv în funcție de numărul și, dacă este cazul, vârsta membrilor de familie;

[...]”

7 Articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71 prevede:

„Prezentul regulament se aplică lucrătorilor salariați sau lucrătorilor care desfășoară activități independente și studenților care se află ori s-au aflat sub incidența legislației din unul sau mai multe state membre și care sunt resortisanți ai unuia dintre statele membre sau sunt persoane apatride ori refugiați cu reședința pe teritoriul unuia dintre statele membre, precum și membrilor familiilor acestora și supraviețuitorilor lor.”

- 8 Potrivit articolului 4 alineatul (1) litera (h) din Regulamentul nr. 1408/71, acesta se aplică „tuturor legislațiilor referitoare la următoarele domenii de securitate socială: [...] prestații familiale”.
- 9 În temeiul articolului 12 alineatul (1) din regulamentul menționat, acesta din urmă nu poate avea ca efect conferirea sau menținerea dreptului de a beneficia de mai multe prestații de aceeași natură pentru una și aceeași perioadă de asigurare obligatorie.
- 10 În conformitate cu dispozițiile articolului 13 din același regulament, care figurează în titlul II al acestuia și este intitulat „Reguli generale”:

„(1) [...] persoanele cărora li se aplică prezentul regulament se află sub incidența legislației unui singur stat membru. Această legislație se stabilește în conformitate cu dispozițiile prezentului titlu.

(2) [...]

(a) persoana care desfășoară o activitate salariată pe teritoriul unui stat membru se supune legislației statului respectiv chiar dacă își are domiciliul pe teritoriul altui stat membru [...]

[...]”

- 11 În titlul III capitolul 7 din Regulamentul nr. 1408/71, articolul 73 din acesta, intitulat „Lucrătorii salariați sau lucrătorii care desfășoară activități independente ai căror membri de familie au reședința într-un stat membru, altul decât statul competent”, prevede:

„Lucrătorul salariat sau lucrătorul care desfășoară o activitate independentă aflat sub incidența legislației unui stat membru are dreptul, în ceea ce privește membrii de familie care au reședința într-un alt stat membru, la prestațiile familiale prevăzute de legislația primului stat, ca și cum ar avea reședința în acel stat, sub rezerva dispozițiilor anexei VI.”

- 12 În cadrul aceluiași capitol 7, articolul 76 din Regulamentul nr. 1408/71, intitulat „Reguli de prioritate în cazul cumulului drepturilor la prestații familiale în temeiul legislației statului competent și în temeiul legislației statului membru de reședință al membrilor de familie”, prevede:

„(1) În cazul în care, pe durata aceleiași perioade, pentru același membru de familie și în temeiul desfășurării unei activități profesionale, prestațiile familiale sunt prevăzute de legislația statului membru pe al cărui teritoriu membrii de familie au reședința, dreptul la prestații familiale datorate în conformitate cu legislația unui alt stat membru, dacă este cazul în temeiul articolului 73 sau 74, se suspendă până la cuantumul prevăzut de legislația primului stat membru.

(2) Dacă o cerere pentru prestații nu este făcută în statele membre pe al căror teritoriu au domiciliul membrii de familie, instituția competentă a celui alt stat membru poate aplica dispozițiile alineatului (1), ca și cum prestațiile ar fi acordate în primul stat membru.”

- 13 Punctul I din anexa I la Regulamentul nr. 1408/71, intitulat „Lucrătorii salariați și lucrătorii care desfășoară activități independente [articolul 1 litera (a) punctele (ii) și (iii) din regulament]”, prevede:

„[...]”

(D) Germania

Dacă instituția competentă pentru acordarea prestațiilor familiale, în conformitate cu titlul III capitolul 7 din regulament, este o instituție germană, atunci, în sensul articolului 1 litera (a) punctul (ii) din regulament:

- (a) «lucrător salariat» înseamnă o persoană cu asigurare obligatorie pentru șomaj sau orice persoană care, ca urmare a acestei asigurări, obține prestații în numerar conform asigurării în caz de boală sau prestații similare sau funcționarul care, dat fiind statutul său, se bucură de un nivel de remunerare care este cel puțin egal cu acela care, în cazul unui salariat, ar avea ca rezultat o asigurare obligatorie împotriva riscului de șomaj;
- (b) «lucrător care desfășoară o activitate independentă» înseamnă orice persoană care desfășoară o activitate independentă și care este obligată:
- să facă parte dintr-un regim de asigurări pentru limită de vârstă pentru lucrători care desfășoară activități independente sau să contribuie la acesta

sau

— să facă parte dintr-un regim în cadrul asigurării obligatorii de pensie.

[...]"

Regulamentul nr. 574/72

¹⁴ Articolul 10 din Regulamentul nr. 574/72, intitulat „Reguli aplicabile în cazul cumulului de drepturi la prestații sau alocații familiale ale lucrătorilor salariați sau lucrătorilor care desfășoară activități independente”, prevede:

„(1) (a) Dreptul la prestații sau alocații familiale datorate în temeiul legislației unui stat membru, conform căreia dobândirea dreptului la aceste prestații sau alocații nu este subordonată unor condiții de asigurare, activitate salariată sau independentă, se suspendă atunci când, în cursul aceleiași perioade și pentru același membru de familie, sunt datorate prestații numai în temeiul legislației naționale a altui stat membru sau prin aplicarea articolului 73, 74, 77 sau 78 din regulament, până la concurența sumei prestațiilor respective.

(b) Cu toate acestea, dacă se exercită o activitate profesională sau comercială pe teritoriul primului stat membru:

(i) În cazul prestațiilor datorate fie numai în temeiul legislației naționale a altui stat membru, fie în temeiul articolului 73 sau 74 din regulament per-

soanei îndreptățite să primească prestațiile familiale sau persoanei căreia urmează să-i fie acordate acestea, dreptul la prestațiile familiale datorate fie numai în temeiul legislației naționale a aceluia alt stat membru, fie în temeiul articolelor menționate anterior se suspendă până la concurența sumei prestațiilor familiale prevăzute de legislația statului membru pe al cărui teritoriu are reședința membrul de familie. Prestațiile plătite de statul membru pe al cărui teritoriu are reședința membrul de familie sunt suportate de statul membru respectiv;

[...]"

Dreptul german

15 Articolul 62 din Legea privind impozitul pe venit (Einkommensteuergesetz, denumită în continuare „EStG”) prevede că orice persoană care are domiciliul sau reședința obișnuită în Germania are dreptul la „prestații pentru copii” (Kindergeld) plătite în favoarea copiilor săi în sensul articolului 63 din această lege.

16 Noțiunea „copii” este definită la articolul 32 alineatul 1 din EStG, astfel:

„«copii» înseamnă copiii care sunt rude de gradul I ai contribuabilului”.

- 17 Articolul 65 alineatul 1 din EStG prevede că prestațiile pentru copiii nu se plătesc copiilor care beneficiază de astfel de prestații în străinătate sau care ar beneficia de astfel de prestații în cazul în care s-ar solicita acest lucru.
- 18 Din dosarul înaintat Curții rezultă că, în temeiul articolului 27 alineatul 2 din cartea III din Codul securității sociale (Sozialgesetzbuch, Drittes Buch), coroborat cu articolul 8 alineatul 1 din cartea IV din codul menționat (Sozialgesetzbuch, Viertes Buch), persoanele care desfășoară o „activitate minoră” salariată („geringfügige Beschäftigung”), în sensul acestei reglementări, nu sunt asigurate obligatoriu împotriva riscului de șomaj.
- 19 Rezultă de asemenea din dosar că, în temeiul articolului 5 alineatul 2 din cartea VI din Codul securității sociale (Sozialgesetzbuch, Sechstes Buch), coroborat cu articolul 8 alineatul 3 din cartea IV din acest cod, persoanele care desfășoară o „activitate minoră” independentă („geringfügige selbständige Tätigkeit”) în sensul acestei reglementări nu sunt obligate să se asigure sau să cotizeze pentru riscul de bătrânețe în cadrul unui regim pentru lucrători care desfășoară activități independente sau să se asigure în cadrul unei asigurări obligatorii de pensie.

Dreptul elvețian

- 20 Din decizia de trimitere rezultă că alocațiile cantonale pentru copiii aflați în întreținere și cele pentru educație nu sunt plătite decât cu condiția ca, printre altele, să se depună o cerere în acest sens.

Litigiul din acțiunea principală și întrebările preliminare

- 21 Potrivit deciziei de trimitere, doamna Schwemmer locuiește în Germania împreună cu doi dintre copiii săi, născuți în 1992 și în 1995. În cursul anului 2005, aceasta a desfășurat o „activitate independentă în domeniul administrației imobiliare, al serviciilor de îngrijitor de imobile și al serviciilor de igienă”. Începând cu luna mai 2006, aceasta a exercitat o „activitate minoră” într-o întreprindere. Din dosarul înaintat Curții rezultă că era vorba despre un „minijob” (activitate salariată minoră). Această activitate era scutită de asigurări sociale.
- 22 În perioada în litigiu, doamna Schwemmer a plătit voluntar organismelor germane competente contribuții la asigurările de pensii, la asigurările de sănătate și la asigurarea pentru acoperirea riscului de dependență.
- 23 Tatăl celor doi copii în cauză, de care doamna Schwemmer este divorțată din 1997, lucrează în Elveția. Acesta nu a solicitat în statul menționat prestațiile familiale, în valoare de 109,75 euro pentru fiecare copil, la care, potrivit instanței de trimitere, avea dreptul în temeiul dreptului elvețian.
- 24 Printr-o decizie din 21 martie 2006, confirmată în urma unei acțiuni de drept administrativ la 8 mai 2006, Familienkasse a limitat cuantumul prestațiilor pentru copii, pentru fiecare dintre cei doi copii, începând din luna ianuarie 2006, la suma parțială de 44,25 euro, corespunzătoare diferenței dintre cuantumul prestațiilor pentru copii prevăzute de legislația germană, respectiv 154 de euro, și cel al prestațiilor familiale la care tatăl copiilor avea dreptul în Elveția, respectiv 109,75 euro.

- 25 Familienkasse consideră că, pentru a determina cuantumul la care doamna Schwemmer are dreptul cu titlul de prestații pentru copii, trebuie să se facă trimitere la dispozițiile referitoare la cumulul prestațiilor cuprinse în Regulamentele nr. 1408/71 și nr. 574/72. Potrivit acestui organism, întrucât doamna Schwemmer nu a desfășurat o activitate profesională în sensul articolului 10 alineatul (1) litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 574/72, dreptul la prestații familiale care trebuie valorificat în Elveția are prioritate, în temeiul articolului 10 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 574/72, față de dreptul la prestații pentru copii prevăzut de legislația germană. În conformitate cu articolul 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71, aplicabil prin analogie, problema dacă prestațiile familiale prevăzute de legislația elvețiană au fost într-adevăr percepute este, tot potrivit Familienkasse, lipsită de importanță. Pentru acest organism, precum și pentru Finanzgericht (instanță fiscală) sesizat în materie jurisdicțională, singura interpretare posibilă a puterii discreționare conferite statului membru este aceea potrivit căreia numai în cazuri excepționale și motivate trebuie să se considere că în țara locului de muncă nu se acordă nicio prestație familială.
- 26 Doamna Schwemmer contestă această interpretare în fața instanței de trimitere, susținând în special că tatăl copiilor a omis să solicite acordarea prestațiilor prevăzute de legislația elvețiană numai în scopul de a-i aduce un prejudiciu. Această situație nu ar fi prevăzută de Regulamentul nr. 574/72.
- 27 În aceste condiții, Bundesfinanzhof a decis să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Dispozițiile articolului 76 [alineatul (2)] din Regulamentul nr. 1408/71 trebuie să fie aplicate, prin analogie, articolului 10 [alineatul (1)] litera (a) din Regulamentul nr. 574/72 în cazul în care părintele care are dreptul la prestațiile familiale nu solicită aceste prestații în țara în care lucrează?

- 2) În cazul în care articolul 76 [alineatul (2)] din Regulamentul nr. 1408/71 este aplicabil prin analogie: pe baza căror considerații discreționare poate fi aplicat articolul 10 [alineatul (1)] litera (a) din Regulamentul nr. 574/72 de către organismul competent în materia prestațiilor familiale din țara de reședință, ca și cum ar fi fost acordate prestații în țara locului de muncă? Prerogativa discreționară de a presupune că în țara locului de muncă au fost obținute prestații familiale poate să fie limitată în cazul în care titularul dreptului omite în mod intenționat să solicite prestațiile familiale la care are dreptul în țara locului de muncă în scopul de a prejudicia persoana beneficiară a alocațiilor familiale în țara de reședință?”

Cu privire la întrebările preliminare

- 28 Din dosarul înaintat rezultă Curții că, în esență, litigiul din acțiunea principală privește problema dacă autoritățile germane au dreptul să reducă prestațiile familiale la care are dreptul doamna Schwemmer, în temeiul legislației germane, pentru copiii în cauză – drept care nu este subordonat unor condiții legate de asigurare, de încadrare în muncă sau de desfășurarea unei activități independente – cu suma ce corespunde prestațiilor familiale care ar fi datorate în Elveția, în opinia aceluiași autorități, fostului soț al doamnei Schwemmer, cu simpla condiție ca acesta să le solicite.
- 29 În aceste condiții, este necesar să se considere că, prin intermediul celor două întrebări adresate, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă, având în vedere regulile de prevenire a cumulului drepturilor la prestații prevăzute la articolul 76 din Regulamentul nr. 1408/71 și la articolul 10 din Regulamentul nr. 574/72, un drept, care nu este subordonat unor condiții legate de asigurări, de încadrarea în muncă sau de desfășurarea unei activități independente, la prestațiile datorate potrivit legislației unui stat membru în care unul dintre părinți locuiește împreună cu copiii în favoarea cărora sunt acordate aceste prestații poate fi suspendat în parte într-o situație, precum cea din acțiunea principală, în care fostul

soț, care este celălalt părinte al copiilor în cauză, ar fi avut în principiu dreptul la prestații familiale potrivit legislației statului în care este încadrat în muncă, fie numai în temeiul legislației naționale a acestui stat, fie în conformitate cu articolul 73 din Regulamentul nr. 1408/71, dar nu primește în mod efectiv respectivele prestații pentru că nu a formulat o cerere în acest sens.

30 În cadrul celei de a doua întrebări, instanța menționată dorește mai precis să afle dacă motivul pentru care prestațiile familiale în cauză nu au fost solicitate poate avea efecte asupra soluției din cauza principală. Această întrebare nu este adresată decât pentru ipoteza în care Curtea ar urma să considere că autoritățile naționale au prerogativa discreționară de a reduce sau de a nu reduce respectivele prestații.

31 În acest caz, este cert că, în situații precum cea din acțiunea principală, în conformitate cu acordul din 1999, în special cu anexa II la acesta, și astfel cum rezultă din cuprinsul punctului 4 din prezenta hotărâre, se consideră că termenii „stat(e) membru(e)”, care figurează în Regulamentul nr. 1408/71 și în Regulamentul nr. 574/72, fac trimitere, pe lângă statele membre ale Uniunii Europene, care intră sub incidența acestor acte, și la Confederația Elvețiană, astfel încât aceste regulamente sunt susceptibile să se aplice în acțiunea principală.

32 În prezenta procedură, având în vedere obiectul acțiunii principale, nu este necesară pronunțarea cu privire la aspectul dacă Regulamentul nr. 647/2005 intră sub incidența acordului din 1999, ca normă echivalentă, în sensul articolului 1 alineatul (1) din anexa II la acest acord, cu actele Uniunii la care se face trimitere în anexa menționată. Astfel, indiferent că se are în vedere versiunea Regulamentelor nr. 1408/71 și nr. 574/72 ce rezultă din Regulamentul nr. 307/1999, respectiv din ultimul regulament de modificare menționat în mod expres în ceea ce privește Regulamentele nr. 1408/71 și nr. 574/72

în anexa II amintită, sau versiunea ce rezultă din Regulamentul nr. 647/2005, se impune constatarea că, în speță, dispozițiile relevante sunt aceleași.

- 33 Nu se contestă faptul că prestațiile pentru copil prevăzute de legislația germană în cauză în acțiunea principală întrunesc condițiile necesare pentru a fi considerate drept „prestații familiale” în sensul articolului 4 alineatul (1) litera (u) din Regulamentul nr. 1408/71 (a se vedea de asemenea, în ceea ce privește prestațiile prevăzute la articolul 62 din EStG, Hotărârea din 20 mai 2008, Bosmann, C-352/06, Rep., p. I-3827, punctele 10 și 27).
- 34 În ceea ce privește domeniul de aplicare personal al Regulamentului nr. 1408/71, din jurisprudența Curții rezultă, desigur, că, atunci când o instituție germană este cea care are competența să acorde prestații familiale în conformitate cu titlul III capitolul 7 din Regulamentul nr. 1408/71, definiția care figurează la articolul 1 litera (a) din acest regulament este înlocuită cu definiția cuprinsă în anexa I punctul I secțiunea D („Germania”) la regulamentul în cauză (a se vedea Hotărârea din 5 martie 1998, Kulzer, C-194/96, Rec., p. I-895, punctul 35), astfel încât numai persoanele care, spre deosebire de doamna Schwemmer, sunt asigurate obligatoriu în cadrul unuia dintre regimurile menționate în anexa I punctul I secțiunea D la Regulamentul nr. 1408/71 pot fi considerate „lucrători salariați” sau „lucrători care desfășoară activități independente” în sensul articolului 1 litera (a) punctul (ii) din acest regulament (a se vedea în acest sens în special Hotărârea din 30 ianuarie 1997, Stöber și Piosa Pereira, C-4/95 și C-5/95, Rec., p. I-511, punctele 29-36, Hotărârea din 12 iunie 1997, Merino García, C-266/95, Rec., p. I-3279, punctele 24-26, Hotărârea din 12 mai 1998, Martínez Sala, C-85/96, Rec., p. I-2691, punctele 42 și 43, precum și Hotărârea din 4 mai 1999, Sürül, C-262/96, Rec., p. I-2685, punctul 89).
- 35 În aceste condiții, chiar admitând că o persoană care se găsește în situația doamnei Schwemmer nu poate să fie considerată, pentru acordarea prestațiilor familiale în conformitate cu titlul III capitolul 7 din Regulamentul nr. 1408/71, drept „lucrător salariat” sau „lucrător care desfășoară o activitate independentă” în sensul dispozițiilor

coroborate ale articolului 1 litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71 și ale punctului I secțiunea D din anexa I la acesta, este necesar să se precizeze că, în speță, este cert că fostul soț al doamnei Schwemmer, tatăl copiilor în cauză, desfășoară în Elveția o activitate în calitate de „lucrător salariat” în sensul articolului 1 litera (a) din acest regulament.

- 36 Pe de altă parte, rezultă din dosarul înaintat Curții că respectivii copii, care sunt în întreținerea doamnei Schwemmer și în beneficiul cărora sunt plătite prestații pentru copii în temeiul articolului 62 din EStG, trebuie considerați ca având calitatea de „membri de familie”, în sensul articolului 1 litera (f) punctul (i) din Regulamentul nr. 1408/71, ai fostului soț al doamnei Schwemmer.
- 37 În plus, din jurisprudența Curții rezultă că, deși este adevărat că Regulamentul nr. 1408/71 nu vizează în mod expres situațiile familiale consecutive unui divorț, nimic nu justifică excluderea lor din domeniul de aplicare al respectivului regulament (a se vedea Hotărârea din 3 februarie 1983, Robards, 149/82, Rec., p. 171, punctul 15, Hotărârea Kulzer, citată anterior, punctul 32, Hotărârea din 5 februarie 2002, Humer, C-255/99, Rec., p. I-1205, punctul 42, și Hotărârea din 26 noiembrie 2009, Slanina, C-363/08, Rep., p. I-11111, punctul 30).
- 38 În aceste condiții, dispozițiile Regulamentelor nr. 1408/71 și nr. 574/72 referitoare la prestațiile familiale trebuie interpretate ca fiind susceptibile să se aplice unor situații precum cea care se află la originea acțiunii principale. Astfel, pe de o parte, după cum rezultă din decizia de trimitere, o situație precum cea din acțiunea principală poate da naștere, pentru o aceeași perioadă, unor drepturi paralele la prestații familiale, unele pentru mamă și în beneficiul copiilor respectivi, iar altele pentru tată. Pe de altă parte, acești copii intră în domeniul de aplicare personal al Regulamentului nr. 1408/71, ca membri de familie ai părintelui care are calitatea de lucrător, fără a fi relevant dacă

celălalt părinte face parte sau nu face parte din familia primului părinte (a se vedea, prin analogie, Hotărârea din 4 iulie 1985, Kromhout, 104/84, Rec., p. 2205, punctul 15).

39 Având în vedere cele ce precedă, o situație precum cea din acțiunea principală este de natură să aparțină domeniului de aplicare al Regulamentelor nr. 1408/71 și nr. 574/72.

40 Trebuie amintit că scopul dispozițiilor Regulamentului nr. 1408/71, care stabilesc legislația aplicabilă lucrătorilor care se deplasează în cadrul Uniunii, este, în principiu, ca persoanele interesate să fie cuprinse în regimul de securitate socială al unui singur stat membru, astfel încât să se evite situațiile de suprapunere a legislațiilor naționale aplicabile și complicațiile care ar putea rezulta din acestea. Acest principiu este exprimat în special la articolul 13 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71 (a se vedea în acest sens în special Hotărârea din 12 iunie 1986, Ten Holder, 302/84, Rec., p. 1821, punctele 19 și 20, precum și Hotărârea Bosmann, citată anterior, punctul 16).

41 În ceea ce privește prestațiile familiale, articolul 73 din Regulamentul nr. 1408/71 prevede că lucrătorul aflat sub incidența legislației unui stat membru are dreptul, în ceea ce privește membrii de familie care au reședința într-un alt stat membru, la prestațiile familiale prevăzute de legislația primului stat, ca și cum ar avea reședința în acel stat (a se vedea Hotărârea din 7 iulie 2005, Weide, C-153/03, Rec., p. I-6017, punctul 20, și Hotărârea Bosmann, citată anterior, punctul 17). Scopul acestei dispoziții este de a facilita lucrătorilor migranți obținerea de alocații familiale în statul în care sunt încadrați în muncă în cazul în care familia nu s-a deplasat împreună cu ei (a se vedea Hotărârea din 4 iulie 1990, Kracht, C-117/89, Rec., p. I-2781, punctul 15) și în special să împiedice faptul ca un stat membru să poată condiționa acordarea sau cuantumul prestațiilor familiale de stabilirea reședinței membrilor de familie ai lucrătorilor în statul membru care acordă prestațiile (a se vedea în acest sens în special Hotărârea

din 7 iunie 2005, Dodl și Oberhollenzer, C-543/03, Rec., p. I-5049, punctul 46, precum și jurisprudența citată).

- 42 Cu toate acestea, trebuie precizat că articolul 73 menționat, deși constituie o regulă generală în materie de prestații familiale, nu este o regulă absolută (a se vedea Hotărârea Dodl și Oberhollenzer, citată anterior, punctul 49).
- 43 Astfel, în cazul în care poate surveni un cumul al drepturilor prevăzute de legislația statului membru de reședință cu acelea ce rezultă din legislația statului locului de muncă, dispozițiilor precum cele de la articolele 13 și 73 din Regulamentul nr. 1408/71 trebuie să le fie opuse regulile pentru prevenirea cumulului cuprinse în acesta și în Regulamentul nr. 574/72 (a se vedea în acest sens Hotărârea Dodl și Oberhollenzer, citată anterior, punctul 49).
- 44 Prezenta cauză trebuie, prin urmare, să fie abordată din perspectiva dispozițiilor pentru prevenirea cumulului, mai precis, articolul 76 din Regulamentul nr. 1408/71 și articolul 10 din Regulamentul nr. 574/72, care prevăd reguli ce urmăresc să prevină cumulul dintre drepturile prevăzute de legislația statului de reședință al copiilor respectivi și cele care rezultă din legislația statului locului de muncă al unuia dintre părinți.
- 45 Articolul 76 din Regulamentul nr. 1408/71 cuprinde, potrivit chiar titlului acestuia, „[r]eguli de prioritate în cazul cumulului drepturilor la prestații familiale în temeiul legislației statului competent și în temeiul legislației statului membru de reședință al membrilor de familie”. Rezultă din modul său de redactare că obiectul acestei dispoziții este acela de a soluționa problema cumulului de drepturi la prestații familiale datorate, pe de o parte, în special în temeiul articolului 73 din acest regulament și, pe de altă parte, în temeiul legislației naționale a statului în care au reședința membrii de familie care conferă dreptul la prestații familiale ca urmare a desfășurării

unei activități profesionale (a se vedea în acest sens Hotărârile citate anterior, Dodl și Oberhollenzer, punctul 53, precum și Slanina, punctul 37).

- 46 Cu toate acestea, este cert în prezenta procedură că legislația germană dă dreptul la prestații familiale cu condiția ca domiciliul sau reședința obișnuită a solicitantului să se afle în Germania, iar nu „ca urmare a desfășurării unei activități profesionale”, astfel cum prevede, pentru a fi aplicabil, același articol 76. În consecință, articolul 76 menționat nu este aplicabil unei situații precum cea din acțiunea principală.
- 47 Este, prin urmare, necesar să se examineze aplicarea articolului 10 din Regulamentul nr. 574/72 unor situații precum cea din acțiunea principală.
- 48 Astfel cum, în esență, Curtea a statuat deja, din regula pentru prevenirea cumulului prevăzută la articolul 10 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 574/72 rezultă că prestațiile datorate în alt stat membru decât cel în care are reședința copilul în cauză, fie numai în temeiul legislației naționale a acelui stat membru, fie în special în temeiul articolului 73 din Regulamentul nr. 1408/71, au prioritate față de prestațiile datorate în temeiul legislației statului membru de reședință al acestui copil, care, din această cauză, sunt suspendate. În schimb, în cazul în care se desfășoară o activitate profesională în acest din urmă stat, articolul 10 alineatul (1) litera (b) punctul (i) din acest regulament prevede soluția inversă, respectiv aceea potrivit căreia dreptul la prestații plătite de statul membru de reședință al copilului are prioritate față de dreptul la prestații plătite de statul membru al locului de muncă, prestații care sunt, așadar, suspendate (a se vedea în acest sens în special Hotărârea din 9 decembrie 1992, McMEnamin, C-119/91, Rec., p. I-6393, punctele 17 și 18, precum și Hotărârea Weide, citată anterior, punctul 28).
- 49 Cu toate că articolul 10 din Regulamentul nr. 574/72 nu cuprinde o dispoziție analogă articolului 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71, Familienkasse arată, în

acțiunea principală, că articolul 10 alineatul (1) din Regulamentul nr. 574/72 trebuie interpretat în coroborare și/sau prin analogie cu articolul 76 alineatul (2) menționat, care prevede, într-o situație „inversă” celei aflate la originea acțiunii principale, caracterizată, printre altele, prin lipsa introducerii unei cereri de acordare a prestațiilor familiale în statul de reședință al copiilor în cauză, posibilitatea de reducere a prestațiilor familiale acordate de statul locului de muncă atunci când nu a fost introdusă o cerere de acordare a prestațiilor în respectivul stat de reședință.

- 50 Doamna Schwemmer susține în fața instanței de trimitere, chiar dacă în subsidiar, că, în ipoteza în care respectivul articol 10 alineatul (1) ar trebui să fie interpretat prin analogie cu articolul 76 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71, autoritățile competente ar trebui ca, în exercitarea marjei de apreciere care le este conferită printr-o astfel de interpretare prin analogie, să țină cont de faptul că fostul său soț a omis să solicite prestațiile prevăzute de legislația elvețiană, la care acesta ar avea dreptul, și aceasta, în opinia ei, cu scopul de a-i aduce un prejudiciu.
- 51 Cu privire la aceste aspecte, trebuie amintit însă că articolul 10 menționat, astfel cum reiese de altfel atât din titlul, cât și din cuprinsul acestuia, nu este aplicabil decât în scopul soluționării cazurilor de cumul de drepturi la prestații familiale apărute în situațiile în care prestațiile sunt datorate, simultan, în statul membru de reședință al copilului în cauză, indiferent de condițiile de asigurare sau de încadrare în muncă, pe de o parte, și, fie numai în temeiul al legislației naționale a unui alt stat membru, fie în conformitate, în special, cu articolul 73 din Regulamentul nr. 1408/71, în statul membru al locului de muncă, pe de altă parte (a se vedea în acest sens Hotărârea Bosmann, citată anterior, punctul 24).
- 52 Pentru a se putea considera că există un astfel de cumul într-o situație dată, nu este suficient, de exemplu, ca astfel de prestații să fie datorate în statul membru de reședință al copilului în cauză și să fie, în paralel, numai susceptibile să fie datorate într-un alt

stat membru, în care lucrează unul dintre părinții acestui copil (a se vedea, prin analogie, Hotărârea McMnamin, citată anterior, punctul 26).

- 53 Astfel, din jurisprudența Curții rezultă că, pentru a putea considera că prestațiile familiale sunt datorate în temeiul legislației unui stat membru, legea acestui stat trebuie să recunoască dreptul la plata de prestații în favoarea membrului de familie care lucrează în statul respectiv. Este, prin urmare, necesar ca persoana interesată să îndeplinească toate condițiile, atât de formă, cât și de fond, impuse de legislația internă a acestui stat pentru a putea exercita acest drept, printre care poate figura, eventual, condiția introducerii unei cereri prealabile de plată a unor astfel de prestații (a se vedea, prin analogie cu o versiune anterioară a articolului 76 din Regulamentul nr. 1408/71, Hotărârea din 20 aprilie 1978, Ragazzoni, 134/77, Rec., p. 963, punctele 8-11, Hotărârea din 13 noiembrie 1984, Salzano, 191/83, Rec., p. 3741, punctele 7 și 10, Hotărârea din 23 aprilie 1986, Ferraioli, 153/84, Rec., p. 1401, punctul 14, și Hotărârea Kracht, citată anterior, punctul 11).
- 54 În acest context, trebuie amintit că, în aceste din urmă hotărâri, cauzele lipsei unei cereri prealabile au rămas fără efect asupra răspunsurilor date de Curte în procedurile respective.
- 55 Este, în consecință, necesar să se considere că suspendarea, în conformitate cu articolul 10 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 574/72, a dreptului la prestații familiale datorate în temeiul legislației unui stat membru potrivit căreia dobândirea dreptului la aceste prestații nu este subordonată unor condiții legate de asigurări, de încadrarea în muncă sau de desfășurarea unei activități independente, cum este cazul dreptului ce rezultă din articolul 62 din EstG, nu intervine în cazul în care alocațiile nu au fost plătite în celălalt stat membru pentru că nu sunt îndeplinite toate condițiile prevăzute de legislația aceluși stat membru pentru ca respectivele prestații să fie efectiv obținute, inclusiv condiția de a fi fost solicitate în prealabil (a se vedea, prin analogie,

Hotărârile citate anterior Ragazzoni, punctul 12, Salzano, punctul 11, Ferraioli, punctul 15, și Kracht, punctul 11).

- 56 Desigur, astfel cum arată Familienkasse, ulterior perioadei ce corespunde situației de fapt din cauzele care au condus la pronunțarea hotărârilor citate la punctul precedent din prezenta hotărâre, articolul 76 din Regulamentul nr. 1408/71, în versiunea în vigoare atunci, a fost modificat astfel încât să includă un nou alineat (2), vizând să permită statului membru al locului de muncă să suspende dreptul la prestații familiale dacă nu a fost introdusă în statul membru de reședință o cerere de acordare a acestor prestații și, prin urmare, acest din urmă stat membru nu a efectuat nicio plată.
- 57 Cu toate acestea, această circumstanță nu lipsește de efect util jurisprudența citată la punctul 55 din prezenta hotărâre în ceea ce privește interpretarea articolului 10 din Regulamentul nr. 574/72, care, spre deosebire de respectiva versiune anterioară a articolului 76 din Regulamentul nr. 1408/71, nu a fost completat prin Regulamentul (CEE) nr. 3427/89 al Consiliului din 30 octombrie 1989 (JO L 331, p. 1), care a modificat totuși în diferite privințe atât versiunea Regulamentului nr. 1408/71 în vigoare atunci, cât și pe aceea a Regulamentului nr. 574/72.
- 58 Pe de altă parte, din jurisprudența Curții reiese că reglementarea Uniunii în materia coordonării legislațiilor naționale privind securitatea socială, ținând seama în special de obiectivele care stau la baza acesteia, nu poate, în afara cazului în care există o excepție explicită conformă cu obiectivele respective, să fie aplicată astfel încât să priveze lucrătorii migranți sau avânzii-cauză ai acestora de beneficiul prestațiilor acordate numai în temeiul legislației unui stat membru (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 martie 1979, Rossi, 100/78, Rec., p. 831, punctul 14, Hotărârea din 12 iunie 1980, Laterza, 733/79, Rec., p. 1915, punctul 8, Hotărârea din 9 iulie 1980, Gravina, 807/79, Rec., p. 2205, punctul 7, Hotărârea din 24 noiembrie 1983, D’Amario, 320/82, Rec., p. 3811, punctul 4, și Hotărârea Kromhout, citată anterior, punctul 21). Rezultă că nu ar fi conform cu obiectivele menționate ca o dispoziție pentru prevenirea cumulului, precum articolul 10 din Regulamentul nr. 574/72, să fie interpretată astfel încât să se ajungă la acordarea în realitate a unei sume mai mici decât fiecare dintre prestații

privite în mod individual (a se vedea în special, prin analogie, Hotărârea Rossi, citată anterior, punctul 14 și următoarele, Hotărârea din 19 februarie 1981, Beeck, 104/80, Rec., p. 503, punctul 12, precum și Hotărârea Kromhout, citată anterior, punctul 21).

- 59 Având în vedere ceea ce precedă, trebuie să se răspundă la întrebările adresate că articolul 76 din Regulamentul nr. 1408/71 și articolul 10 din Regulamentul nr. 574/72 trebuie interpretate în sensul că un drept, care nu este subordonat unor condiții legate de asigurări, de încadrarea în muncă sau de desfășurarea unei activități independente, la prestațiile datorate potrivit legislației unui stat membru în care un părinte are reședința împreună cu copiii în favoarea cărora sunt acordate aceste prestații nu poate fi suspendat parțial într-o situație, precum cea în cauză în acțiunea principală, în care fostul soț, care este celălalt părinte al copiilor respectivi, ar avea în principiu dreptul la prestațiile familiale potrivit legislației statului în care este încadrat în muncă, fie numai în temeiul legislației naționale a acestui stat, fie în conformitate cu articolul 73 din Regulamentul nr. 1408/71, dar nu primește în mod efectiv prestațiile menționate pentru că nu a formulat o cerere în acest sens.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 60 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

Articolul 76 din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați și cu familiile acestora care se deplasează în cadrul Comunității și articolul 10 din Regulamentul (CEE) nr. 574/72 al Consiliului din 21 martie 1972 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CEE) nr. 1408/71, în versiunea lor modificată și actualizată prin Regulamentul (CE) nr. 118/97 al Consiliului din 2 decembrie 1996, astfel cum au fost modificate prin Regulamentul (CE) nr. 647/2005 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 aprilie 2005, trebuie interpretate în sensul că un drept, care nu este subordonat unor condiții legate de asigurări, de încadrarea în muncă sau de desfășurarea unei activități independente, la prestațiile datorate potrivit legislației unui stat membru în care un părinte are reședința împreună cu copiii în favoarea cărora sunt acordate aceste prestații nu poate fi suspendat parțial într-o situație, precum cea în cauză în acțiunea principală, în care fostul soț, care este celălalt părinte al copiilor respectivi, ar avea în principiu dreptul la prestațiile familiale potrivit legislației statului în care este încadrat în muncă, fie numai în temeiul legislației naționale a acestui stat, fie în conformitate cu articolul 73 din același Regulament nr. 1408/71, dar nu primește în mod efectiv prestațiile menționate pentru că nu a formulat o cerere în acest sens.

Semnături